

Review Article

A Glimpse of *Silybum marianum* from the Perspective of Iranian Traditional Medicine and Modern Studies

Fatemeh Tooiserkani¹ , Ahmad Hormati² , Hosein Moradi¹ , Fatemeh AliAsl^{3*}

¹Department of Iranian Traditional Medicine, School of Iranian Traditional Medicine, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

²Department of Gastroenterology & Hepatology, Gastroenterology & Hepatology Diseases Research Center, School of Medicine, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

³Department of Iranian Traditional Pharmacy, School of Traditional Medicine, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

***Corresponding Author:**
Fatemeh AliAsl;
Department of Iranian Traditional Pharmacy,
School of Traditional Medicine, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

Email:
aliasl1392@gmail.com

Received: 2 Sep, 2018
Accepted: 6 Nov, 2018

Abstract

Background and Objectives: Nowadays, *Silybum Marianum* (Milk thistle) is used for prevention and treatment of disorders, such as liver failure, non-alcoholic fatty liver disease, diabetes, and infectious, hematologic, and skin diseases. The aim of this review study was to investigate the view of Iranian traditional medicine on this plant and its comparative analysis with new studies.

Methods: In this review study, at first *Silybum Marianum* and its therapeutic use, were searched in Iranian traditional medicine references. Then, its therapeutic effects were studied in databases, such as PubMed, Google scholar, and SID using terms, such as diabetes, liver and kidney disease, cancer, and skin ; then, the uses of this plant in new medicine and Iranian traditional medicine, were compared.

Results: In traditional medicine, *Silybum marianum* has been introduced as "Harshfe Barry" and uses for the treatment of liver, gallbladder, and skin diseases, swelling, and strengthening digestion; Today, in many studies, the effects of this plant have been studied, and properties, such as treatment of liver, kidney, and skin diseases, blood glucose control and lipid metabolism, strengthening the immune system and its anticancer effects have been proven.

Conclusion: The results of this study showed that some of the properties of Milk thistle, such as protection and the treatment of liver diseases, treatment of skin disorders, and anticancer effects that have been proven in recent studies are referred to in traditional medicine texts; therefore, it seems that traditional medicine combinations can be useful in modern medical interventions.

Keywords: Traditional medicine; Milk Thistle; Non-alcoholic fatty liver disease.

DOI: 10.29252/qums.13.1.78

نگاهی گذرا به گیاه خار مریم از دیدگاه طب سنتی ایرانی و مطالعات نوین

فاطمه تويسركاني^۱، احمد حرمتي^۲، حسين مرادي^۱، فاطمه علي اصل^{۳*}

چکیده

زمینه و هدف: امروزه از گیاه خار مریم (با نام علمی *Silybum marianum*)، برای پیشگیری و درمان اختلالاتی همچون نارسایی کبد، کبد چرب غیرالکلی، دیابت، بیماری‌های عفونی، خونی و پوستی استفاده می‌شود. در این مطالعه مروری، به بررسی دیدگاه‌های طب سنتی ایرانی درخصوص این گیاه و بررسی تطبیقی آن با مطالعات جدید پرداخته شد.

روش بررسی: در این مطالعه مروری ابتدا در زمینه گیاه خار مریم و کاربردهایش در منابع طب ایرانی جستجو شد، سپس در پایگاه‌های اطلاعاتی مانند PubMed, Google scholar and SID، اثرات درمانی آن با عباراتی مانند دیابت، بیماری‌های کبدی و کلیوی، سرطان و پوست بررسی گردید؛ سپس به مقایسه کاربردهای این گیاه در طب جدید و ایرانی پرداخته شد.

یافته‌ها: در طب سنتی، گیاه خار مریم با عنوان «حرف‌ش‌بری» معرفی شده و در درمان بیماری‌های کبد، صفرا و اختلالات پوستی، ورم، تقویت هضم مورد استفاده است؛ امروزه در مطالعات بسیاری، اثرات این گیاه بررسی شده است و خواصی همچون درمان بیماری‌های کبدی، کلیوی، پوستی، کنترل قند خون و متابولیسم چربی‌ها، تقویت سیستم ایمنی و اثرات ضدسرطان آن به اثبات رسیده است.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد برخی خواص گیاه خار مریم مانند محافظت و کمک به درمان بیماری‌های کبد، درمان اختلالات پوستی و اثرات ضدسرطان که در مطالعات نوین به اثبات رسیده، در متون طب سنتی به آن اشاره شده است؛ لذا به نظر می‌رسد آموزه‌های طب سنتی می‌توانند در مداخلات پزشکی نوین سودمند باشند.

کلیدواژه‌ها: طب سنتی؛ خار مریم؛ بیماری کبد چرب غیرالکلی.

^۱گروه طب سنتی ایرانی، دانشکده طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۲گروه گوارش و کبد، مرکز تحقیقات بیماری‌های گوارش و کبد، دانشکده پزشکی قم، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۳گروه داروسازی سنتی ایرانی، دانشکده طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

*نویسنده مسئول مکاتبات:

فاطمه علی اصل؛ گروه داروسازی سنتی ایرانی، دانشکده طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

آدرس پست الکترونیکی:

aliasl1392@gmail.com

تاریخ دریافت: ۹۷/۶/۱۱

تاریخ پذیرش: ۹۷/۸/۱۵

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Tooiserkani F, Hormati A, Moradi H, AliAsl A. A glimpse of silybum marianum from the perspective of Iranian traditional medicine and modern studies. Qom Univ Med Sci J 2019;13(1):78-86. [Full Text in Persian]

مقدمه

گیاه خارمریم با نام علمی *Silybum marianum* (L.) Gaertn نام عمومی *Milk thistle* از خانواده *ASTERACEAE* جزء گیاهان دارویی مطرح در دنیا می باشد (۱). خار مریم از بوته های خاردار بوده که به فارسی «حشرف مریمی» و در کتب طب سنتی و به عربی «سلبین»، «شوکه ابراهیم» آمده است و به انگلیسی آن را *Ladies thistle* و *Milk thistle* می نامند (۲).

در کتاب «الحشائش دیسکوریدوس» که از منابع طب سنتی است، این گیاه با نام حشرفبری و با تصویر خار مریم معرفی شده، خواص و نام های دیگر آن نیز مشابه با دیگر منابع طب سنتی ایرانی آورده شده است. این گیاه دارای اثرات مختلفی همچون درمان بیماری های کبد، کیسه صفرا، اختلالات پوستی، درمان ورم، دفع رطوبت و بلغم لزج، تقویت هضم معدی، گرم کردن کلیه ها و تقویت توان جنسی، افزایش تعریق و رفع بوی بد بدن برای این گیاه می باشد (۳).

امروزه، این گیاه در اشکال مختلف مانند قرص، شربت و پماد در بازار دارویی موجود است. مطالعات انسانی، حیوانی و سلولی مولکولی بسیاری بر روی این گیاه انجام شده و اثراتی مانند درمان بیماری های کبدی، پیشگیری از ایجاد و گسترش سلول های سرطانی، بیماری های خونی، مسمومیت های کبدی و کلیوی، نارسایی های چند ارگانی و بیماری های پوستی برای آن عنوان شده است (۴، ۵). امروزه، فرآورده های دارویی حاوی این گیاه در کمک به درمان بیماری کبد چرب غیرالکلی که در حال حاضر در طب رایج، درمان قطعی ندارد به کار می رود (۶). با توجه به گستردگی کاربرد این گیاه در این مطالعه مروری به بررسی دیدگاه های طب سنتی ایرانی در خصوص خار مریم و بررسی تطبیقی آن ها با مطالعات جدید پرداخته شد تا بتوان از اثراتی که در طب سنتی برای خارمریم عنوان شده در کمک به درمان بیماری ها بهره جست.

روش بررسی

در این مطالعه مروری سیستماتیک، ابتدا نام گیاه خار مریم در کتاب شرح تطبیقی گیاهان دارویی کهن جستجو شد و نام طب سنتی آن مشخص گردید، سپس خواص و ویژگی های این گیاه از

کتاب های قانون، مخزن الادویه، تحفه المومنین و الشامل فی صناعه الطیبه (که از منابع اصیل داروشناسی طب سنتی هستند) استخراج و بررسی شد. سپس مقالات کارآزمایی بالینی مربوط به این گیاه در پایگاه های اطلاعاتی PubMed، Google scholar و SID جستجو گردید. واژگان موردبررسی در این مطالعه شامل کاربردهای خارمریم، عناوین مختلف خار مریم (*silymarin*, *silybum marianum milk thistle*، در کنار عبارات: مطالعات بالینی، مطالعات مداخله ای، مقالات مروری سیستماتیک و متآنالیز، دیابت، بیماری های کبدی و کلیوی، سرطان و پوست بود. بعد از جمع آوری، مقالات مربوطه بررسی شد و در ادامه با مطالعه منابع طب سنتی، به بررسی تطبیقی کاربردهای این گیاه در طب جدید و طب سنتی ایرانی پرداخته شد.

یافته ها

خار مریم گیاهی است به صورت بوته خاردار، ۲ ساله، به بلندی ۷۰-۵۰ سانتی متر، دارای برگ های پهن، بیضی، بسیار نامنظم، سبز شفاف با لکه های سفید، دنداندار با دندانه های نامنظم که انتهای آن ها خار زردرنگی دارد. گل های آن درشت به رنگ ارغوانی و ریشه آن کمی ضخیم است. میوه آن سیاه و دارای نقطه هایی به رنگ زرد است (۲).

این گیاه در اغلب نقاط مناطق معتدل و گرمسیر نیمکره شمالی می روید و در ایران در مناطق کرد غرب، آبادان، بوشهر، کازرون، برازجان، گرگان، گنبد، کلاردشت، آذربایجان و لرستان می روید (۷).

عصاره میوه این گیاه دارای ترکیبات شیمیایی مختلفی شامل: فلاونوئیدها نظیر *Silibin* A و *B*، ایزوسیلیبین *(Isosilibin)* A، ایزوسیلیبین - *B*، سیلیکریستین *(Silichristin)*، ایزوسیلیکریستین *(Isosilichristin)*، سیلیدیانین *(Silidianin)* و یک فلاونوئید به نام تاکسیفولین *(Taxifolin)* است (۹، ۸).

برگ ها حاوی مواد تلخ نظیر *Cynarin*، *Cynaroside* (این مواد ریزش صفرا را افزایش داده و محافظ سلول های کبدی می باشند)، فلاونوئیدها نظیر لوتئولین، اپی ژنین، کورستین، هسپریتین *(Hesperidoside)* (دارای اثر کاهش کلسترول خون)، سزکوئین ترین لاکتون ها مانند *Cynaropicrin* و اسانس که در

تغییرات آنزیمی و سیروزی می‌باشد. روش‌های مختلفی برای بررسی آسیب‌های کبدی و یافتن داروهای جدید به کار می‌رود (۱۶).

در مطالعات بالینی متعدد، اثر هپاتوپروتکتیو، کاهش آنزیم‌های کبدی و بهبود عملکرد کبدی گیاه خار مریم نشان داده شده است. در یک مطالعه کارآزمایی بالینی دوسوکور، به ۳۶ بیمار مبتلا به بیماری مزمن الکلی کبد، داروی خار مریم و پلاسبو به مدت ۶ ماه داده شد. در گروه دارو، آنزیم‌های کبدی (SGOT, SGPT) و بیلی‌روبین سرم نرمال شد و مقادیر گاماگلوتامیل ترانسفراز و سطح پروکلاژن - ۲ به‌طور معنی‌داری کاهش یافت، همچنین بررسی‌های بافت‌شناسی، بهبود بافت کبد را در گروه خار مریم نشان داد؛ درحالی‌که در گروه پلاسبو تغییری دیده نشد (۱۷).

یک مطالعه کارآزمایی بالینی دوسوکور در سال ۲۰۱۰، با بررسی اثر خار مریم بر روی ۵۰ کودک مبتلا به ALL (که در اثر مصرف داروهای سیتوتوکسیک مبتلا به آسیب کبدی گرید ۲ شده بودند)، نشان داد مصرف ۲۸ روزه خارمریم، مقدار AST را در مقایسه با گروه دارونما به‌طور معنی‌داری کاهش می‌دهد (۱۸). در یک مطالعه دیگر بین جمعیتی مشابه در سال ۲۰۱۲، مصرف خار مریم علاوه بر کاهش سطح AST، نیاز به مدت و دوز داروهای شیمی‌درمانی را در این بیماران کاهش داده بود (۱۹). در یک مقاله گزارش مورد (سال ۲۰۱۲)، در یک بیمار که پس از شیمی‌درمانی دچار افزایش سطح ترانس آمینازهای خون شده و با درمان‌های حمایتی بهبود نیافته بود با مصرف خار مریم، آنزیم‌ها و عملکرد کبدی وی به‌سرعت و به‌طور رضایت‌بخشی نرمال شد (۲۰).

ایرانی‌خواه و همکاران در مطالعه‌ای (سال ۱۳۹۵) بر روی ۴۰ کودک مبتلا به کبد چرب، به مدت یک‌ماه برای گروه دارو، قرص‌های ۱۴۰ میلی گرم خار مریم تجویز کردند که نتایج نشان داد در گروه دارو در مقایسه با گروه دارونما، درجه کبد چرب به‌طور معنی‌داری کاهش یافته است (۲۱). صفاریان و همکاران در سال ۱۳۹۲ با بررسی اثر خار مریم بر روی موش‌های مبتلا به فیروز ریوی، اثر ضدالتهابی و ضدفیروز ریوی خار مریم را در این بیماری به اثبات رساندند (۲۲).

ترکیب آن Betaseline، اوژنول و Deconal وجود دارد و دارای مشتقات کافئیک اسید، کلروژنیک اسید، آنزیم‌ها نظیر کاتالاز، اکسیداز و پراکسیداز می‌باشند (۱۰).

خارمریم در منابع طب ایرانی

براساس جستجوها و یافته‌های موجود در منابع معتبر داروشناسی طب سنتی ایرانی و طبق توصیفات ریخت‌شناسی، در این مکتب گیاه خار مریم معادل با گیاه حشیش‌بری کبیر معرفی شده است. از نظر طبیعت در منابع طب سنتی، مزاج این گیاه در درجه دوم گرمی و درجه اول خشکی عنوان شده است (۱۱-۱۳). حکمای طب سنتی ایرانی، گیاه خار مریم را برای پاک‌سازی و رطوبت‌زدایی مفید می‌دانند. مصرف موضعی خار مریم برای بیماری پوستی قوبا (از دیدگاه طب سنتی ایرانی قوبا یک بیماری پوستی است که علائمی شبیه پسوریازیس دارد) و خوشبو کردن بدن مفید است. مصرف جوشانده آن نیز بر روی سر در درمان شپش مؤثر است. از این گیاه در رفع توده‌های بدن و ورم‌های صلب (از دیدگاه طب سنتی ویژگی‌های برخی از ورم‌های صلب، مشابه توده‌های سرطانی است) به‌صورت موضعی نیز استفاده می‌شود (۱۱). در ضمن، مصرف موضعی جوشانده ریشه خار مریم در رفع جراحات سوختگی مؤثر است، از دیگر اثرات این گیاه می‌توان به افزایش میل جنسی، ادرار آور و لینت مزاج اشاره کرد. همچنین این گیاه رطوبت لزج و بلغم را از بدن خارج و گرم‌کننده کلیه و مثانه است (۱۳). خار مریم در منابع متعدد طب ایرانی به‌عنوان اصلاح‌کننده مواد متعفن، دفع‌کننده مواد غلیظ سینه، رفع‌کننده کرامپ‌ها، گرفتگی‌های عضلانی و بهبوددهنده جراحات امعا (روده‌ها) معرفی شده است (۱۴). از خواص دیگر آن نیز می‌توان به تقویت بافت معده، تقویت هضم معده و افزایش اشتها اشاره کرد که در منابع طب سنتی، خار مریم در درمان بیماری‌های کبد، کیسه صفرا و طحال مؤثر بوده است (۱۵).

اثرات خارمریم در مطالعات جدید

امروزه، بیماری کبد چرب از شایع‌ترین بیماری‌های کبدی است که شامل درجات مختلف تغییرات سونوگرافی، بافت‌شناسی تا

اثرات خار مریم بر دیابت

در انجام یک مطالعه کارآزمایی بالینی دوسوکور (سال ۲۰۰۶) بر روی ۶۰ بیمار مبتلا به دیابت تیپ ۲ و سیروز الکلی کبد، به مدت شش ماه روزانه ۶۰۰ میلی گرم خار مریم به صورت خوراکی به بیماران داده شد، نتایج نشان داد این گیاه لیپوپروکسیداسیون سلول‌های کبدی را کاهش داده است، همچنین با افزایش حساسیت گیرنده‌های انسولین، نیاز به انسولین خارجی نیز کم شده بود (۲۳).

در یک کارآزمایی بالینی دوسوکور دیگر (سال ۱۹۹۷) که بر روی ۵۱ بیمار دیابتی تیپ ۲ به مدت ۴ ماه انجام شد با مصرف خار مریم در مقادیر قند خون ناشتا، هموگلوبین گلیکوزیله خون و تری‌گلیسرید خون، LDL، SGOT و SGPT، کاهش معنی‌داری مشاهده گردید (۲۴).

در یک مطالعه کارآزمایی بالینی دیگر به مدت ۱۲ ماه، به بیماران دیابتی مبتلا به سیروز الکلی کبد، روزانه مقدار ۶۰۰ میلی گرم خارمریم داده شد و پس از ۴ ماه کاهش قابل‌ملاحظه‌ای در مقادیر FBS، سطح متوسط گلوکز روزانه، هموگلوبین گلیکوزیله خون و گلوکز ادراری دیده شد (۲۵).

در یک مطالعه کارآزمایی بالینی دوسوکور که در سال ۲۰۱۲ بر روی ۵۱ بیمار دیابتی تیپ ۲ انجام شد، با مصرف قرص خارمریم (دوز ۲۰۰ میلی گرم) ۳ بار در روز، کاهش معنی‌داری در مقادیر FBS، هموگلوبین گلیکوزیله خون، کلسترول، تری‌گلیسرید، آنزیم‌های کبدی SGOT و SGPT مشاهده گردید (۲۶).

اثرات کلیوی خار مریم

در یک کارآزمایی بالینی دوسوکور (سال ۲۰۱۶) بر روی بیماران دیابتی تیپ ۲ با فیلتراسیون گلومرولی بالای ۳۰ (که باوجود دریافت بیش از ۶ ماه دوز بالای مهارکننده آنژیوتانسین، همچنان مقدار بالای ۳۰۰ میلی گرم آلبومین ادراری در ۲۴ ساعت دفع می‌کردند) برای گروه دارو روزانه ۳ قرص خار مریم تجویز شد، نتایج نشان داد مقدار نسبت آلبومین به کراتینین ادراری در گروه خار مریم، کاهش معنی‌داری داشته و این گیاه توانسته در درمان نفروپاتی دیابتی کمک‌کننده باشد (۲۷).

در یک مطالعه کارآزمایی بالینی دوسوکور دیگر بر روی ۲۴ بیمار مبتلا به هیپاتیت C، به مدت ۱۲ هفته به یک گروه خار مریم خوراکی و به یک گروه دارونما داده شد، نتایج نشان داد سطح HCV RNA سرم و سطح آلانین آمینو ترانسفرازهای خون، همچنین کیفیت سطح زندگی در گروه دارو نسبت به گروه دارونما بهبود معنی‌داری یافته است (۲۸).

اثرات پوستی خار مریم

در یک مطالعه کارآزمایی بالینی دوسوکور، از روز آغاز رادیوتراپی، به مدت ۶ هفته، اثرات مصرف روزانه ۴۲۰ میلی گرم خار مریم خوراکی در مقایسه با دارونما سنجیده شد، نتایج نشان داد التهاب مخاطی در گروه دارو نسبت به دارونما به‌طور معنی‌داری کمتر شده است (۲۹).

در یک مطالعه سلولی مولکولی با بررسی تأثیر گیاه خار مریم بر روی سلول‌های ملانوم انسانی مشخص گردید خار مریم تهاجم و مهاجرت سلول‌های ملانوم انسانی را با اثر بر مسیر B-catenin مهار کرده است (۳۰).

در پژوهشی دیگر (سال ۲۰۱۸) اثر آنتی‌پسوریاتیک ژل خار مریم بر روی دو فرد داوطلب بررسی شد، نتایج نشان داد این ژل اثرات ضدقارچی شبیه فلوکونازول داشته و تأثیر خوبی بر روند پسودوپلاستیک دارد (۳۱).

همچنین در مقالات دیگری نیز اثرات مفید خار مریم در پیشگیری و درمان سرطان پوست و ملانوم، آکنه، پسوریازیس، ملاسما، اثرات ضدپیری و محافظتی در مقابل نور خورشید مطرح شده است (۳۲، ۳۳).

تأثیر بر متابولیسم چربی

در یک کارآزمایی بالینی، با بررسی اثر خار مریم بر سطح چربی خون ۱۴ بیمار دیابتی تیپ ۲، مشخص گردید سطح APO-A1, APO-A2, HDL و کلسترول کاهش یافته است (۳۴). در سال ۲۰۱۵ در یک مطالعه جهت بررسی اثر خار مریم بر چربی‌های صفراوی، به مدت ۳۰ روز، ۴۲۰ میلی گرم خار مریم به ۱۵ بیمار داده شد که نتایج نشان داد در پایان دوره درمانی، غلظت کلسترول صفراوی کاهش یافته است (۳۵).

اثر بر سیستم عصبی

در یک کارآزمایی بالینی، ۱۴ بیمار دیابتی غیروابسته به انسولین به مدت ۴ ماه تحت درمان با خار مریم قرار گرفتند، نتایج نشان داد محتوی سوربیتول گلبول‌های قرمز، کاهش محسوسی داشته است، همچنین هدایت عصبی در نوار عصب عضله، کاهش مختصری نشان داد (۳۶).

در یک تحقیق حیوانی (سال ۲۰۰۸)، موش‌هایی که آسیب عصبی در آن‌ها القا شده بود، تحت درمان با خار مریم (دوزهای ۴۰، ۸۰ و ۱۶۰ میلی گرم به‌ازای وزن بدن) قرار گرفتند که پس از دوره درمان، افزایش ترمیم و بهبود عملکرد عصب به‌صورت وابسته به دوز خار مریم مشاهده گردید (۳۷).

تأثیر بر سیستم دفاعی بدن

خار مریم به دلیل اثرات ضدالتهابی و آنتی‌اکسیدانی خود، اثرات مفیدی بر عملکرد سیستم ایمنی دارد. در یک مطالعه کارآزمایی بالینی دو سوکور، اثر هپاتوپروتکتیو و تنظیم سیستم ایمنی خارمریم به مدت یک‌ماه بر روی ۴۰ بیمار مبتلا به سیروز الکلی بررسی شد، نتایج نشان داد سطح آنزیم‌های کبدی (SGOT, SGPT، آلکالین فسفاتاز و بیلی‌روبین) نرمال شده و سطح گاما گلوتامیل ترانسفراز به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای کاهش یافته است. تغییرات فاکتورهای التهابی و ایمونولوژیک همچون سطح گاما گلوتامیل ترانسفراز، ترانسفورماسیون القا شده با لکترین، لنفوسیتوتوکسیسیته و تعداد سلول‌های ایمنی OKT8+ بهبود عملکرد سیستم ایمنی را نشان داد (۳۸).

اثر بر سلول‌های سرطانی

در مطالعات مختلف سلولی مولکولی، مواد مؤثر موجود در خارمریم مسیرها و مکانیسم‌های مختلفی با اثرات مهار سیکل سلولی، اثرات ضدالتهابی و القایی بر آپوپتوز سلول‌های سرطانی داشته و تأثیر محافظتی خوبی نیز بر مهار تکثیر و رشد سلول‌های سرطانی همچون سرطان مثانه، ریه، پستان، کولون، پروستات و تخمدان نشان داده است (۴۰، ۳۹).

بحث

با توجه به نتایج این مطالعه و بررسی‌های انجام‌شده مشخص گردید چندین خاصیت درمانی توصیه‌شده در منابع طب سنتی ایرانی با مطالعات امروزی همخوانی دارد.

همان‌طور که در طب سنتی ایرانی، از خار مریم در درمان بیماری پوستی به‌نام قوبا که علائمی شبیه پسوریازیس دارد استفاده می‌شده در تحقیقات امروزی نیز اثر آنتی‌پسوریاتیک خار مریم به اثبات رسیده است. از خواص مؤثر دیگر خارمریم در طب سنتی، کمک به درمان برخی از ورم‌های صلب (مشابه توده‌های سرطانی) بوده و در مطالعات امروز نیز اثرات ضدسرطانی این گیاه ثابت شده است.

بنابراین با در نظر گرفتن اینکه در طب سنتی خار مریم در درمان بیماری‌های کبد، کیسه صفرا و طحال مؤثر است؛ یافته‌ها در دانش پزشکی نوین نیز کاهش آنزیم‌های کبدی، بهبود بافت کبد، کاهش فیروز کبدی را در اثر مصرف این گیاه، به اثبات رسانده و خارمریم را به‌عنوان یکی از گیاهان مؤثر در بیماری‌های کبدی معرفی کرده‌اند.

نتیجه‌گیری

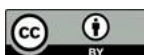
با مقایسه خواص خارمریم در طب سنتی و پزشکی جدید که برخی از آنها در طب جدید نیز اثبات شده، می‌توان از این دارو در درمان اختلالات کبدی، پوستی و پیشگیری از سرطان بهره بیشتری برد. همچنین به‌نظر می‌رسد آموزه‌های طب سنتی ایرانی می‌تواند مستندات و راهبردهایی برای پژوهش‌های جدید باشد تا بتوان مطالعات بیشتری بر روی خواص مؤثر این گیاه که در طب سنتی توصیه شده انجام داد تا در صورت تأیید و مستندات بالینی، از این گیاه در پیشگیری و درمان بیماری‌ها بهره بیشتری برد.

تشکر و قدردانی

این مطالعه باهدف ارتقا و بررسی علمی دیدگاه‌های طب سنتی ایرانی انجام شد. بدین‌وسیله از تمامی اساتیدی که در انجام این مطالعه، همچنین اصلاح و ویرایش آن با راهنمایی‌ها و نظرات ارزشمند خود ما را یاری فرمودند، کمال تشکر را داریم.

References:

1. Ghahramani A. JZP Iranian Color Flora. Tehran: Forest and Rangeland Research Institute; 1983. [Text in Persian]
2. Mirheydar H. Herbal Knowledge. Tehran: Daftare Nashre Farhange Eslami; 1996. [Text in Persian]
3. Zargari A, editor. Medicinal Plants. 5th ed. Tehran: Tehran University of Science and Technology Publishing House; 1996. [Text in Persian]
4. Zhong S, Fan Y, Yan Q, Fan X, Wu B, Han Y, et al. The therapeutic effect of silymarin in the treatment of nonalcoholic fatty disease: A meta-analysis (PRISMA) of randomized control trials. *Medicine* 2017;96(49):e9061. PubMed
5. Post-White J, Ladas EJ, Kelly KM. Advances in the use of milk thistle (*Silybum marianum*). *Integr Cancer Ther* 2007;6(2):104-9. PubMed
6. Hormati A. A comprehensive overview of fatty liver First Edition ed. Tehran. Teymoorzadeh publications; 2017. p. 81-8. [Text in Persian]
7. Fallahhosseini H, Hemati Moghadam A, Alavian SM. An overview on *Silybum Marianum*. *J Med Plants* 2004;3(11):14-24. [Full Text in Persian] Link
8. Hellerbrand C, Schattenberg JM, Peterburs P, Lechner A, Brignoli R. The potential of Silymarin for the treatment of hepatic disorders. *Clin Phytoscience* 2017;2(1):7. Link
9. Kvasnička F, Bība B, Ševčík R, Voldřich M, Kratka J. Analysis of the active components of Silymarin. *J Chromatogr A* 2003;990(1-2):239-45. PubMed
10. Soltani A. Encyclopedia of Traditional Medicine (Medicinal Plants). Tehran: Arjomand; 2005. [Text in Persian]
11. Aghili Alavi M, Makhzan Al_advieh. Tehran: Medical University of Tehran Press; 2012. [Text in Persian]
12. ibn 'Umar Anṭākī D, Sezgin F. Tadhkirat ūlī al-albāb wa-al-jāmi' li-i-'ajab al-'ujāb. Institute for the History of Arabic-Islamic Science at the Johann Wolfgang Goethe University; 1877. [Text in Arabia]
13. Hakim Momen SM. Tohfah Al-momenin. Qom: Noore Vahy Publisher; 2012. [Text in Persian]
14. Avicenna H. Al-Qanon fi al-Tibb (Canon on medicine.), vol. 2. Beirut Lebanon: Al_alami Library Publication; 2005.
15. Al-Nafis I. Al-Shamil Fi Al-Sinaa Al-Tibbiyyah. Abu Dhabi (UAE): Al-Mujammaa Al-Thaaqfi. 2000; 1. [Text in Arabia]
16. Hormati A, Hajiani E, Shayesteh AA, Masjedizadeh AR, Jalal Hashemi S, Seyedian SS, et al. the diagnostic value non invasive tests in predicting liver fibrosis. *Jundishapur Sci Med J* 2014;13(5):533-43. [Full Text in Persian] Link
17. Feher J, Deák G, Müzes G, Lang I, Niederland V, Nekam K, et al. Liver-protective action of silymarin therapy in chronic alcoholic liver diseases. *Orv Hetil* 1989;130(51):2723-7. PubMed

18. Ladas EJ, Kroll DJ, Oberlies NH, Cheng B, Ndao DH, Rheingold SR, et al. A randomized, controlled, double-blind, pilot study of milk thistle for the treatment of hepatotoxicity in childhood acute lymphoblastic leukemia (ALL). *Cancer* 2010;116(2):506-13. PubMed
19. Ladas EJ, Cheng B, Hughes D, Kroll DJ, Graf T, Oberlies N, et al. Milk Thistle Is Associated with Reductions in Liver Function Tests (LFTs) in Children Undergoing Therapy for Acute Lymphoblastic Leukemia (ALL). *Am Soc Hematol* 2006;108(11):1882. Link
20. McBride A, Augustin KM, Nobbe J, Westervelt P. Silybum Marianum (milk thistle) in the management and prevention of hepatotoxicity in a patient undergoing reinduction therapy for acute myelogenous leukemia. *J Oncol Pharm Pract* 2012;18(3):360-5. PubMed
21. Iranikhah A, Shapouri J, Heidari A, Aghaali M, Hajian H. Effects of silymarin on nonalcoholic fatty liver disease in children: A crossover clinical trial. *J Mazandaran Univ Med Sci* 2017;26(144):119-26. [Full Text in Persian] link
22. Safaeian L, Jafarian Dehkordi A, Afshar-Moghaddam N, Sarahroodi Sh. The Effects of silymarin in bleomycin-induced pulmonary fibrosis in mice. *Qom Univ Med Sci J* 2009;3(2):13-18. [Full Text in Persian] link
23. Huseini HF, Larijani B, Heshmat Ra, Fakhrzadeh H, Radjabipour B, Toliat T, et al. The efficacy of Silybum marianum (L.) Gaertn.(silymarin) in the treatment of type II diabetes: a randomized, double-blind, placebo-controlled, clinical trial. *Phytother Res* 2006;20(12):1036-9. PubMed
24. Velussi M, Cernigoi AM, Dapas F, Caffau C, Zilli M. Long-term (12 months) treatment with an anti-oxidant drug (silymarin) is effective on hyperinsulinemia, exogenous insulin need and malondialdehyde levels in cirrhotic diabetic patients. *J Hepatol* 1997;26(4):871-9. PubMed
25. Fallahzadeh MK, Dormanesh B, Sagheb MM, Roozbeh J, Vessal G, Pakfetrat M, et al. Effect of Addition of Silymarin to Renin-angiotensin system inhibitors on proteinuria in type 2 diabetic patients with overt nephropathy: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial. *Am J Kidney Dis* 2012;60(6):896-903. PubMed
26. Hagag AA, Elgamsy MA, El-Asy HM, Mabrouk MM. Protective role of Silymarin on hepatic and renal toxicity induced by MTX based chemotherapy in children with acute lymphoblastic leukemia. *Mediterr J Hematol Infect Dis* 2016;8(1):e2016043. PubMed
27. Gordon A, Hobbs DA, Bowden DS, Bailey MJ, Mitchell J, Francis AJ, et al. Effects of Silybum marianum on serum hepatitis C virus RNA, alanine aminotransferase levels and well-being in patients with chronic hepatitis C. *J Gastroenterol Hepatol* 2006;21(1):275-80. PubMed
28. Elyasi S, Hosseini S, Niazi Moghadam MR, Aledavood SA, Karimi G. Effect of oral silymarin administration on prevention of radiotherapy induced mucositis: A Randomized, Double-Blinded, Placebo-Controlled Clinical Trial. *Phytother Res* 2016;30(11):1879-85. PubMed
29. Vaid M, Prasad R, Sun Q, Katiyar SK. Silymarin targets β -catenin signaling in blocking migration/invasion of human melanoma cells. *PloS one* 2011;6(7):e23000. Link
30. Khan PA, Thube R, Rab RA. Formulation development and evaluation of Silymarin gel for psoriasis treatment. *J Innov Pharm Biol Sci* 2014;1(1):21-6. Link
31. Dorjay K, Arif T, Adil M. Silymarin: An interesting modality in dermatological therapeutics. *Indian J Dermatol Venereol Leprol* 2018;84(2):238-43. Link
32. Katiyar SK, Meleth S, Sharma SD. Silymarin, a Flavonoid from Milk Thistle (*Silybum marianum* L.), Inhibits UV-induced Oxidative Stress Through Targeting Infiltrating CD11b+ Cells in Mouse Skin. *Photochem Photobiol* 2008;84(2):266-71. PubMed
33. Somogyi A, Ecsedi G, Blazovics A, Miskolczi K, Gergely P, Feher J. Short term treatment of type II hyperlipoproteinaemia with Silymarin. *Acta Med Hung* 1989;46(4):289-95. PubMed

34. Nassuato G, Iemmolo R, Strazzabosco M, Lirussi F, Deana R, Francesconi M, et al. Effect of Silibinin on biliary lipid composition experimental and clinical study. *J Hepatol* 1991;12(3):290-5. PubMed
35. Zhang J, Mao X, Zhou Y. Effects of silybin on red blood cell sorbitol and nerve conduction velocity in diabetic patients. *Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi* 1993;13(12):725-6, 08. PubMed
36. Mehri S, Dadash Q, Hosseinzadeh H. Neuroprotective effect of silymarin on acrylamide-induced neurotoxicity in both in-vitro and in-vivo assessments. *Avicenna J Phytomed* 2015;5:86-86. Link
37. Láng I, Nékám K, González-Cabello R, Műzes G, Gergely P, Fehér J. Hepatoprotective and immunological effects of antioxidant drugs. *Tokai J Exp Clin Med* 1990;15(2-3):123-7. PubMed
38. Frassová Z, Rudá-Kučerová J. Milk Thistle (*Silybum Marianum*) as a supportive phytotherapeutic agent in oncology. *Klin Onkol* 2017;30(6):426-32. Link
39. Ramasamy K, Agarwal R. Multitargeted therapy of cancer by silymarin. *Cancer Lett* 2008;269(2):352-62. PubMed
40. Polachi N, Bai G, Li T, Chu Y, Wang X, Li S, et al. Modulatory effects of silibinin in various cell signaling pathways against liver disorders and cancer—A comprehensive review. *Eur J Med Chem* 2016;123:577-95. PubMed